

No. 6 7 pe 1930

SOLIDARITATEA

ORGANUL ASOCIAȚIEI CORPULUI DIDACTIC
DIN JUDEȚUL SOROCA

Publicație din colecția Periodice Naționale Vechi
„Moldavica” Biblioteca Națională a RM

Sumar:

summarum

	Pág.
1. Poesía Popular Bucórica de D. José	1 - 9
2. Lema consistente en la Edición de Chomí de D. Francisco	9 - 13
3. Libro sobre modo y fuerza de hacer Venas	14 - 21
4. Una especie de introducción a las ediciones. Muestra de los diferentes apreciaciones de Francisco José	22 - 23
✓ 5. La Segunda es otra obra original de D. Alejandro	24 - 30
6. Una reseña	30 - 33
7. Crónicas de varios países compuestas por varios autores	35
8. Libros	37

Ori câte uragane ni s'ar împotrivi, noi punem în față trecutul acestei națiuni, trecutul în care poezia populară basarabeană a fixat nestrămutabile pietre de hotar.

Soroca

D. Iov

Limba română este la înălțimea chemării sale?

Astăzi când poporul român a cucerit un rol de învidiat în concertul internațional, devenind un stat aproape de prim rang, se naște întrebarea, dacă limba să corespunde acestei situații? Mai precis adică, dacă limba română se poate oferi națiunii sale ca un organ de cultură superioară?

Întrebarea m'a obsedat atâtă timp, cât, neputând da crezare aprecierilor interesate — pătimășe pentru și contra, nu fusesem încă în stare a rezolva această problemă satisfăcător cu propriile puteri.

Îmi dădeam seama că o limbă primitivă, incultă, fără perspective de evoluție poate fi cea mai serioasă piedică în sens cultural, silind firile dornice de o cultură mai aleasă să și-o desăvârșească într'o limbă streină, cum faceau mulți din străbunii noștri în trecut, studiind la Paris, Roma și Viena. Dar nu numai ei, o faceau și Ungurii, Polonii, Rusii etc. O fac și astăzi încă multe popoare, care au întârziat și perfecționat acest prețios organ de dezvoltare.

Pentru a da un răspuns mai conștient întrebării de mai sus, trebuie să studiem originea (paternitatea) și evoluția limbii române:

«Dintre toate idiomele balcanice, l. r. e constituită din elementele cele mai variate și mai complexe. Nici o altă țară din orientul Europei n'a fost cucerită de neamuri mai felurite ca țările cuprinse între Dunăre și Carpați. Pe acest teritoriu s'au perindat dealungul vea-

curilor numeroase giții și popoare, diferite prin origini, prin limbi, prin obiceiuri. Multe dintrinsele au pierit, după o existență mai mult sau mai puțin efemeră, fără a lăsa urme apreciabile.

Limba română este o progenitură de origine dacă-latină. Zămisirea ei avu loc prin sec. II (01-106) până sec. III (271) când națiunile generatoare după o îmbrățișare seculară (170 ani) au lăsat pe locul întâlnirii lor un popor nou vorbind o limbă nouă, caracterizată de faptul că prezintă foarte puține elemente ce ar pleda pentru originea ei dacă. Această curioasă și semnificativă dispărțire a elementului dac poate fi explicată prin afinitatea probabilă a celor două limbi, menținându-se aceea care se găsi mai cultă, mai formată și mai perfectă în epoca contopirii.

Astfel limba dacă inferioară, neimortalizată prin scris a scăpat posterității.

Limba nouă, dacă-română, neînchegată pe deplin, a suferit în răstimp de veacuri asalturi succesive din partea limbilor convoiului barbar și ajunge la întocmirea și desăvârșită abia prin sec. IX-X, împovarată de un formidabil balast format mai mult din cuvinte slave. În timpul acestor cataclisme istorice și fermentări l. r. pierzând caracterul dac îl menține cu fidelitate și cel latin, care-i devine fond de bază, pe care s'au stratificat elementele clasice și streînc.

E dovedit, că ea s'a format din latina vulgară — rustică vorbită de coloniști. Aceasta (fiind analitică) diferește de cea clasică (sintetică) și pierzând contactul cu metropola romană (271), a început a evoluă pe cale nouă și conform legilor proprii, devine independentă și completează astfel seria limbilor neolatine, cum sunt: italiana, franceza, spaniola, portugheza etc. Convingerea în orice sens ne-o formăm pe deplin comparând vocabularele și formele respective.

Imprumuturile mai însemnate s'a făcut din limba slavonă, care-i dădu cel mai serios asalt limbii române încă din sec. al VI-a și alte asalte mai mult sau mai

puțin intense și durabile prin sec. XIV – XV și XVI.

«Influența limbii slavone a modificat profund aspectul gramatical și lexical al graiului românesc. Ea continua în timp de secole să ne domine cugetarea religioasă și socială. Această influență seculară a lăsat în viață și în inima românului urme adânci și neșterse».

Ne-am mai împrumutat din limbile: albaneză, bulgară, maghiară, tatară, cumană, turcă.

L. r. suferă și o insistență influență greacă, mai cu seamă prin sec. XVIII (Fanarioiții), resfrângându-se mai cu seamă asupra terminilor religioși.

Imprumutăm cuvinte din limbile rusă și germană în sec. XVIII și XIX.

Prin sec. XIX l. r. resimte fascinată și binevoitoare o puternică influență occidentală.

«Civilizația apusului reprezentată în primul rând prin Franța, s'a revărsat ca un torrent fecundator asupra societății române, care tocmai se scuturase de jugul copleșitor al Orientului. În câțiva ani bagajul trecutului cedă definitiv locul influenței occidentale. Orânduiala politică și administrativă se schimbă profund. Terminologia literară și științifică a fost complet renovată. Vocabularul se îmbogațește treptat prin noțiunile abstractive, care și lipseau aproape pe de antregul. O transformare atât de bruscă nu s'a efectuat fără sbucium (diversele curente). Dar procesul novator își continuă mersuri ascendent și astăzi după un secol se poate aprecia influența-i oportună și binefăcătoare asupra limbii și spiritului național. Mulțumită acestor înăvuiri ideale, l. r. a devenit un organ de o cultură superioară».

Trebue să precizăm, că sub nume de limba română înțelegem ansamblul ei armonic, adică tot bagajul ei propriu și împrumutat, aceasta-i este fizionomie de azi. Nu-i putem reprosa prezența elementelor străine, nici alte limbi n'au scăpat în cest sens neatins și mai cu seamă dacă această înăvuire îl folosește.

Pe de altă parte, pentru a aprecia mai exact l. r. ca mijloc și factor cultural, trebuie să studiem în lumina celorlalte limbi și să-i determinăm specia (caracterul) după normele stabilită de lingviști.

Se numără în prezent vreo 900 limbi, aşa zise vii, adică vorbite pe tot întinsul globului terestru. Numărul lor atinge cifra de 1500, dacă adăugăm varietățile dialectale. Mic este însă în comparație cu a. este cifre numărul limbilor culte.

Limbile în genere pot fi clasate ca: a) **Limbi analitice**, cele ce au tendința de a întrebunța un mare număr de cuvinte, adică exprimă diversele idei și rapoartele ce le leagă prin cuvinte distincte (franc., germ., ital., română). b) **Limbi sintetice**, care au o tendință contrară, exprimând rapoartele complexe printr'un singur cuvânt și grupând ideile accesoriî în jurul ideilor principale în fraze periodice, cum e limba latină clasică. De ex: în latinește se zice scurt: „gaudeamus“ (1 cuv.) — să ne bucurăm (3 cuv.) sau „laudor“, „legor“ etc. ceeace corespunde în franceză la: «Je suis here» (3 cuv.), «Je suis lu» (3 cuv.), în românește: «sunt laudat» (2 cuv.), «sunt citit» (2 cuv.). Pronumele și verbele auxiliare diu limbile analitice (la acest timp și formă): je suis (fr.), ich bin (germ.), io sono (ital.), sunt (român) etc. etc. sunt cuprinse indi- vizibil în sensul și forma sintetică al verbului latin. Datorită acestei aglomerări de idei fiecare frază latină e un congiomerat, e un rebus de deslegat. Cel ce să aibă de complicata construcție a frazei lui Virgiliu sau alt clasic latin își dă perfect de bine seama de dezavantajul limbilor sintetice.

O altă clasificare mai preciză și mai firească, care ne facilitează determinarea calității și, rudeniei limbilor constă în stabilirea a trei tipuri bine distincte: a) tipul **monosilabile**, b) tipul **aglutinant** și c) tipul **flexional**.

a) **Limbile monosilabice** sunt acelea care prezintă dezavantajul că fiecare cuvânt este constituit din rădăcini izolate, ce se alătură în frază fără a suferi vreo modificare. Astfel sunt limbile: chineză, tibetană, birmană,

anamită etc. Dezavantajul, să zicem al limbii chineze, provine din cauza că constă exclusiv numai din monosilabe (cuv. de o silabă) invariabile. Fiecare monosilabă își schimbă valoarea gramaticală după locul ce ocupă în frază și după schimbarea vocii și a tonului. Toată grămatica la chinezii se reduce numai la sintaxă (și topică).

b) **Limbile aglutinante** (aglomerante). Sunt limbile la care rădacinile, fără a se dizolva, se aglomerează pentru a forma cuvinte compuse, ce exprimă relațiuni de toate speciile. Astfel sunt limbile: americane (băştinaşe), austriene, unele din cele africane, japoneză, malaieză, javaneză, laponă, **maghiară**, turcă, mongolă, eschimosă etc. Acest tip de limbi, departe a fi ideal, față de tipul monosilabic prezintă avantajii incontestabile.

c) **Limbile flexionale** sunt acelea la care rădacinile se pot modifica exprimând prin această modificare (declin. conjug.) de formă schimbare de sens. **Această categorie cuprinde limbile vorbite de regulă de popoarele care au ajuns la o cultură superioară.** E semnificativă această constatare și pledează în sensul că limba este un factor de o importanță covârșitoare, un factor determinant în procesul de ascensiune al unui popor în sens cultural. Acestui tip aparțin limbile: asiriană, ebraică, feniciană, arabă, sanscrită, hindusă, greaca veche și modernă, **Italo-române** (ital., franc., **română**, portug., span...), germanice, slavice, armeană, albaneză etc. etc.

Se presupune că aceste trei forme lingvistice ar reprezenta trei stadii de evoluție a limbajului și că orice limbă a fost întâi monosilabică pentru a deveni mai apoi aglutinantă și mai târziu flexională.

Acuma dar, după ce am precizat la locul calitatea și paternitatea limbii române în ansamblul lingvistic mondial, ea fiind o limbă cultă, analitică, flexională facând parte din familia celor mai perfecte limbi europene, fiind susceptibilă de o evoluție și cultură solidă, cu conștiință împăcată putem răspunde la întrebările propuse **afirmativ**.

Gh. Pașcovschi

Iav. Napadova, jud. Soroca

Unde duce moda și luxul pe țaran.

Bucata de teatru în două acte

Actul I.

Scena I. Înfățișează năuntiul unei case ovreești. La ridicarea cortinei Itic se plimbă prin casă singur și numără banii, scoțându-i de prin buzunare)

ITIC. Nigustoria niu, mergi bini, un ban aduci dou. Aşa mergi, pentru chi la mini esti cop. Eu chid n'am chiștig, nici nu manânc, dar slava lui Dumnațuu, chi iu toată vreme muncat și căștigat... A!.. da, mi-am aduz aminti: ana ista iu pagubit lecuța la gruu, dîr știi dece? Nu că s'a eftinit, dar pentru că iu, nu putut scoate tot gruu dela un țaran. Asta fost așa: iu dat lui purale înainte pe gruu, chind el tuchi fost verdi, fără poliță și chind gruu fost copt, nu gasăt pî dânsă. Țaran a dracului... el amăgit pe mini?.. Nu, el amăgit pî dânsă, pentru chi, el dacă vini la mini, iu lui nu da mai mult. Lasă pî dânsu să crapi. El proet că învață pî mini, cum s'amajești pî dânsu. Dachi vini țarana la mini, iu da purale numai cu poliță îndoita, ca să poate iu scoate dela dânsă fără paghibă (se aud atâră pași) Mi se pari chi vini un muștereu (se uită pe fereastră) Chiar badi Ivon Turchi vini, cari nu dat gruu după socoteală. Am să scoi iu totă pagubă de la dânsă...

ION (intră) Buna d'mineajă jupân Itic!

ITIC Mumțumim dumitale badi Ivon, iu parchi știut chi mata ară să vini la mini.

ION. Apoi nevoia jupâne, te duce undi și place, de vrei, de nu vrei.

ITIC. Nevoia! (aparte) Auzi nevoia (tare) La mini nivoia, chi mata nu dat tot gruu după socoteală.

ION. Lasă jupâni că t'oi da grâul tot și pentru că mai așteptat un an întreg, t'oi mai trece eu vr'un pud mai mult. Știi D-ta că nu's eu de vină, că dacă s'ar fi făcut mai mult, t'ji dam

N. R. Nu răspundem de originalitatea articolului.

eu. Anul acesta tare sunt grâile frumoase și tocmai acum să ne stricăm noi? Jupâne! să nu te temi nici odată de mini și dacă nu ți-am dat anul trecut, țai da acumă cu dobândă, dar să-mi faci și mie acumă o bunătate, că am nevoie până la gât... D-ta ști că vini la noi hramul și dacă n'ăș avea flăcău și fată mare, nici vânt rece nu m'ar ajunge, dar aşa!... trebuie să le fac haine numai decât și câte altele mai sunt, dar parale nici un gologan și ce să fac? să mă laș D-ta să mă prăpădesc?

IȚIC. Te prapadești!.. (aparte) Să prapadește, că n'ari pi ce să cumpere la flăcău și fată haine burești: tuflii roșii, ciorapi di mutasă, boț di mună, unu di așeli, pentru buet, să legi la gut, santic să nu părlească pi dânsă soarele, munuș la mună și să nu fie ca la dânsă la aimeni, că el e captana Iwon, gospodari bun, cari vindî gruu verde și n'are di undi să dă pi dânsă. (către Ion) Badi Iwon, parchi mata făcut haini la flăcău di Paști?...

ION, îi drept jupâne și încă ce fel de haine! D'apoi D-ții că le-i purtat, aproape, în fiecare Duminică și acumă nu-s chiar nouă și afară de aceasta, acumă a eșit altă modă. Haina să închee numai într'un nasture, pantalonii să fac mai scurți, dar la feie? și cum toți flăcăi din sat or să aibă și al meu nu? Atunci cum m'ăș numara eu între gospodari? Jupâne, fă în tot chipul și dă-mi niște parale, c'apoi oi fi și eu om... ori pe grâu, ori pe camătă, cum vr.i numbi dă-mi. Bani știu că ai, pentru că mi-ai spus alții că le-i pat.

Eu am dat bani cu camută lui captana Nicolae, lui Vasile a lui Ion, lui... Petracchi, dar mi-ai dat din urmă toată datoria și dobândă și pentru bani cari iu dat, mi-a dat poliță dublă, a D-tale cum pot să dau, chind mata nu dat la mini datoria vechi?

ION. Apoi nu ți-am spus că ioi da!

IȚIC. Chind mata aduci gruu, eu ți da parale cu camătă.

ION. Apoi, de undi să ți-l eu acumă? parcă îți spun că cum și strânde grâul ți-l aduc, ce te frică de mine?

IȚIC. Nu chi mi trichi, dar iu n'ami nici un chiștid și dacă mata vrei să imprumuți bani, trebuesc să-mi dai poliță și pentru banii, cari iu plătit la mata pi gruu.

ION. Bine îți dau, da să mă împrumuți cu 3000 de lei și de an t' am rămas dator cu 25 puduri de grâu și îți dau poliță îscălită cum vrei.

ITIC. Două zeci și cinci puduri de grâu acuma socotim cu 100 lei pudur și avem 2500 lei, cari trebuie să mi dai poliță

ION. D'apoi jupâne mie nu mi-a plătit câte 100 lei pudul, mie mi-a dat numai câte 80 lei pudul.

ITIC. Bini, bini, dar a trecut un an și cum mata vrei să pagubesc? Așa dacă vrei bini, dacă nu mata nă-a da gruu cari nă dator și n'avem nimic.

ION. Iți dau jupâne poliță așa cum vrei, dar cu grâu cum rămâne atunci?

ITIC. Cum să rămâne? dacă mata nu-i ave paraști, mi i da grâu, popșoi, orz...

ION. Și cu cât?

ITIC. Cum să vindi.

ION. Bini, atunci de cât trebuie să-ți dau poliță?

ITIC. Dacă vrei să ei încă 3000 și ai datorie 2500 lei, să-mi dai poliță de 11000 lei și camătă acuma câte 100 lei de 1000.

ION. (se scăpină în cap când aude de așa sumă) Și adică, dece trebuie să-ți dau poliță de două ori mai mare?

ITIC. Pentru că așa se face. (scote o poliță, lăchi poliță și dașă vrei așa eu scriu.)

ION. Scrie.

ITIC. (scrise) Poftim și îscălește aici (Ion îscălește) Bini.

Acuma noi, trebuie să socotim camuta pentru 5500 lei pe un luna să a cuvini 550 lei și mata pe câtă vreme vrei să ei?

ION. Macar până la strânsul pâinii.

ITIC. Adica pe 2 luni, atunci să cuvini dela mata 1100 lei din trei mit rămâni să primești 1900 lei.

ION. Cum așa? eu am cerut 3000 și data nu-mi dai nici 2-a.

ITIC. Așa să cuvini (numără banii) poftim (Ion ia banii)

ION. Bini jupâne, eu m'am rugat să-mi dai 3000 lei și Data mi-a dat așa de puțin.

IȚIC. Cum puțin? Eu a dat 3000, dar camăta oprit, cum am avut învorbă, amintările nu pot, toți așa a platit.

ION. (aparte) Așa-i când cazi pe mâna jâdănașu'ui, de râde di-ți merge fumul (către Ițic) Eu credeam că, dacă suntem prietenii, să nu-mi ei camăta acuma, țoi da camăta când țoi aduce banii, ce zici?

IȚIC. Badi Ivon, eu pachi grăesc c'un gospodari, cum mama nu mă înșilegi?

Ion. Mă duc eu jupăne, văd că nu poți să-mi dai, dar tot, dacă ai vrea mi-a da,

IȚIC. Nu, nu, cum să vreau, dacă nu pot?

ION. Rămăi sănătos jupăne.

IȚIC Cu bini. Cată bădi Ivon să-mi aduci gruu și bani.

ION. Lasă nu te mai teme (esă)

IȚIC. (singur) Am să scot eu toată paguba dela dânsă, ce, el a crezut că n'ar s'ajungă la mini? Acuma pus mâna pe dânsă, acuma am să scot toată paguba mea di an. Lasă pe țaran, să facă haine buierești și să vândă toată punea lui.

Sfărșitul Act. I.

Actul II.

Scena I. Reprezintă o cameră țărănească. Ion coasă niște saci, Anica soția lui, toarce și Gheorghe, fiul lor, șterge pantofii.

ION. Da unde te gătești așa Gheorghies?

GHEORGHE. Mai șterg pantofii, că mâine avem joc.

ION. Iar joc!.. Vă faceți chiar de cap măi, cu jocurile voastre, tu nu vezi că suntem până urechi în datorie? Avem o lecuță de pâine și trebuie să o dâruim la jădani, tot, pentru voi... Haine de paște, haine de hram, bani la joc, bani încolo, bani dincolo, da de unde atâta bani? Iată că au trecut două luni și eu încă nu am dat banii lui Ițic și nici grâu n'am de unde să-i dau. Dar la bancă? știi că am să dâm vr'o 3000 și macar camăta de-ași putea plăti. La croitor, știi că am lăsat zâlog cojocul, când țram scos hainele și încă nu l'am scos și iarna vine. Te pomenesc că într'o bună zi, vin toți după datorii, atunci ce ne-am făcut noi?! De unde să dăm? Iată mă duc mâine cu grâul cel mai

avem să-l vând și care ar trebui să îl duc lui Ițic, dar cât crez c'oi lua? Cât trebuie să fie? Poate 30 puduri, și cât credeți că-i pudul? Poate să i-ai căte 80 lei, și ce mai am de vândut? Vite n'am, porci n'am, popușoi numai de mâncat, dacă ar ajunge. Ce să mai vând să plătim datorile?

ANICA. Lasă omule că nu ţor mai lua capul, dacă nu avem ce ne-or face? Vom plăti cât vom putea, căt nu, vom plăti la anul. Iată mâine ti vinde grâul, și-i plăti camâta la bancă, și scoate cojocul dela croitor și dacă îi avea îi da ceva și lui Ițic, ce el n'amai aștepta?

GHEORGHE. Ițic? lasă că a aștepta el. He, he, he, da ce el crede, ca are să primească banii chiar anul ista? Lasă că grăesc eu cu el ce?.. Da anul trecut dacă nu i-am dat tot grâul, ce ne-a făcut? Lasă-l să vie el, că știu eu să vorbesc cu el.

ION. Da!.. voi ști să vorbiți la rău. Dece nu te-ai dus să vorbești când am înrumurat? Eu acolo m'am legat cu poliță îndictată.

GHEDRGHE. Ei, și ce? poate să ne dea în judecată? Poate să dee, ce?... parcă la judecată nu poți să spui că n'ai luat? Ș'apei la urmă cu ce poate să dovedească că-i ești dator. Ce are martori?

ION. Lasă când îi fi tu gospodar, aşa î face, dar eu nu pot
Scena II

IȚIC (intră) Buna ziua capitan Ivoni.

ION (c'am suparat) Mânănim...

IȚIC. Da undi mata gătești sacii?

ION. Îi mai cos și eu poate m'oi duce la moară.

IȚIC. Cum la moară? parchi muni-i sărbătoară... eu gândem că pentru mini gatești, că știi c'a trecut vremeni.

ION. Bini, știu eu, am să-ți aduc, dar... poate nu ţoi da chiar tot, că mai am datorii și nu mi ajunge.

- **IȚIC.** Cum asta nu chiar tot? Eu nu iau nici un șir de grâu, dacă nu-mi aduci tot și te rog să mi aduci chiar acuma zilele acestea, că dă nu am să dăi la judecată.

GHEORGHE. Dute și dă în judecată, hai dute! Ce crez că ne temem de judecata ta?

IȚIC. Eu nu graești cu tini și ai tu cu mini?

GHEORGHE. Ce nu grăești cu mine? Ai tobogătit? Eu nici nu vreau să te știu...

IȚIC. Nu vrei, nu trebu.

GHEORGHE. Lasă gura și carăte de aici, câtă-i vorba cu cioste, c'apoi să nu-ți pun mânuța'n vorbă și să umplu ușile cu tine.

IȚIC. (către Ion) Badi Ivoň! spuni lui să tacă, chi iu nu vinit să sfădești cu dânsă, iu vinit după munca ntu.

ION. Ai dreptate jupâne, dar nu te supara aşa de repede și hai la judecată, mai așteapta, nu zic că nu ţai da, am să mă ţin de vorbă.

IȚIC. Bună vorba ista! Vorba a fost pești 2 luni, a trecut doi luni ori nu, socotește?..

GHEORGHE. Da ce ai venit să ne'nveți a socotii? (îl amintă cu pumnul) când ţoi da o socoteală ..

IȚIC. Nu da, nu da moi!..

GHEORGHE. Încă măi! Da ce am păscut porcii cu tini? (se repede la el și-l apucă de barbă) Stai să te'n văt eu pe tine.

IȚIC. (speriat strigă) M'a rog! nu bati pi mini! Ghivolt! Oi! ghivolt!..

GHEORGHE. (îl scutură bini de barbă și cu genunchiul îl dă afară) Nu râcni măi jădani! ti mai veni la bani? Afară, haită turbată.

ALEXANDRA. (în timpul acesta Ion să face al scoate, iar Alexandra strigă) Las-i Ghiorgheș, dăi drumă, vai de mine și de mine!...

Scena III.

ION. Aşa să'ntămplată, când gospodariu nu i stăpân pe copiii! (către Gheorghe) Măi ticăloșule, ce-ai făcut? Ce ţii vinovat jădanul? L'ai bătut pentru că ţo dat bani și ţoi făcut haine!.. Ticăloșule, ticălosule!... Acumă ce mă fac eu dacă mă dă în judecată? de unde să iau bani să-i dau?.. Voi n'ați băgat la datorie, voi m'ați dus în sărăcie, și tot voi vreți să mă băgați și la pușcarie.

ALEXANDRA N'a trebuit, Gheorghe să-l bați, el ne mai aștepta dar acumă, dacă are hârtii o să ne dea în judecată.

GHEORGHE. Lasă nu vă mai temeți așa, ce are martor că l'am bătut, iar poliția ce, parcă el nu poate să scrie una și să îscălească pe tata și noi să-i plătim? (se aud pași afară)

ION. Iată că vine nu știu cine (se uită pe fereastră)
Străini! S-o fi jăluit Iție și vin.. (se deschide ușa)

Scena VI

CASIERUL BANCII și un delegat (pentru a încasa banii băncii) Buna ziua!

ION. Buna ziua Domnilor

CASIERUL. Dumneata ești Ion Turcă?

ION. Eu Domnule.

CASIERUL. (caută într-o carte) Dumneata ai să dai la bancă trei mii și o sută cincizeci lei și acești bani trebuie să-i plătești numai decât acumă

ION. Domnule n'am acumă de unde să plătesc tot, nu să poată să plătesc camătă acumă și pe urmă să plăti, că tarzi greu acumă de bani!

CASIERUL. Moșule, nouă ne trebuie toți banii, că așa avem erdin la bancă, să strângem toate datoriile vechi și cine n'are de unde să plătească îi facem sechestră, adică opis.

ION. Domnule, vă rugăm să ne mai luăduiți, că n'avem bani.

CASIERUL. Dacă n'ai banii, îți facem sechestră (se zate o foae) Dumneata ai vite?

ION. N'am D-le

CASIERUL. Pământ ai?

ION. Am D-le, dir l'am vândut pe cinci ani,

CASIERUL. Dar atunci ce ai?

ION. Am datorii D-le. Am rămas sărac în căsuța astă așa cum mă vezi, dar m'oi stârui eu și plăti D-le.

CASIERUL. (scrise) Îți lac sechestră moșule pe casă.

ANICA. D-le lasă-ne până la anul, că vom plăti până la un ban

CASIERUL. Nu se poate mătușă. Dece n'ajă plătit până acumă! Dece, când împrumutați niște bani, nu dați căte-o leacă, căte-o leacă și să scăpați de datorie? Așa sunteți învățați, să luati să cheltuiți și înapoi să nu dați. *(scrie)* Iscălaște moșule aici. *(don* iscălaște și oftează) Moșule, pește 15 zile să gătești banii că de nu, îți vindem casa *(esa)*

Scena V.

ION. *(aruncă sacii și oftează)* Așa!.. Dute Gheorghies măine și joacă ca ai bucurie. Au să vândă casa, au să te dea jădanii în judecată și au să te pue să umbli cu torbă după milă Ioane!.. Si toate aceste datorii pe ce credeți că le-am făcut? Am înțeles ceva din banii cari i-am luat? Am cumparat haine la flăcău di Paști, di hram, d'apoi la fată! căt? nici nuștiu cum să le mai spun Rochii de matasă, di lână d: dracu știi cum, tufle de lac, că'oș, ciorapi tot di matasa, d'apoi mai văd la ei și mănuși care cred că tot costă bani, d'apoi mai zăresc la fetișoare și niște faină, di dat pe față păcat că nu este fată acasă s-o vedei! Si câte nimicuri cum este: bătde mână, umbrela, pălărie de pae și de postav și au mai eșit că flăcăi poartă și spănzurătoare de legat la gât. Toate acestea m'au băgat la sărăcia, la nevoie, la prăpăd!...

Si cred că mai sunt, care pățesc ca mine.

Cortina cade

Invățător ISIDOR VESCU

Educație și învățământ

Cunoașterea individualității copilului. Mijloacele de a-i descoperi aptitudinile.

Individualitatea în înțelesul larg al cuvântului constă din sinteza sau totalitatea aptitudinilor cu care se naște copilul.

In ultimul timp, școala veche, rutinară, n'a ținut cont de respectarea individualității copilul. Școala veche cu sistemele sale de educație primitive a căutat să uniformizeze pe toți copiii cu toate că ei erau cu totul diferențiați prin structura lor sufletească. Să presupunem că într-o școală sau mai bine zis într-o clasă sunt 100 de copii. Din numărul acesta de copii nu vom găsi cel puțin doi care să se asemenea între ei. Cum nu se asemână două frunze de arbore între ele, tot așa nu va fi posibil să găsim pe lumea aceasta doi sau mai mulți indivizi care să se potrivească în ce privește aptitudinile fizice și încă mai mult psihice.

Nici la doi frați gemeni nu vom găsi același aptitudini. Deci din considerentele citate mai sus, am văzut că individualitatele la copii diferă foarte mult.

Atunci dacă aptitudinile la copii câștigăt atât prin atavism cât și prin ereditate sunt atât de distințe și de diferențiate, de ce școala veche a căutat să uniformizeze individualitățile și unde a voit să ajungă cu aceasta?

După cum ne arată și practica pedagogică, desigur că școală rutinară cu mijloacele sale de cunoaștere a individualității copilului, n'a putut să ajungă la rezultate fericite. Astăzi, însă când toate problemele de educație au fost puse la punct marii pedagogi ai omenirii, nu rămâne îndivizuală ca această problemă de actualitate, cunoașterea individualității școala nouă să o pună pe al doilea sau pe al treilea plan....

Secolul a-^l XX este numit și secolul copilului. Ellen-Key, marea educatoare suedeza, dă o atât de mare respectare individualității copilului, încât ajunge chiar și la exagerare, când zice

să-i spunem copilului - M. S. Copilul. - Mijloacele de ai descoperi aptitudinile copilului sunt două și anume a) observarea b) experiența.

Mijlocul cel mai bun pentru a descoperi aptitudinile la copil e observarea. - Educatorul, va observa zi cu zi manifestările copilului, unde le va nota într-o fisă individuală.

Cea mai justă apreciere a individualității copilului, educatorul o va putea stabili când copilul se joacă. Jocul pe lângă că este un mijloc educativ, dar ne dă și o mare posibilitatea de a cunoaște și interiorul copilului. Mijlocul prin experiență pentru a descoperi aptitudinile copilului, nu este practic din cauză că vom să-l cunoaștem sub acest aspect al experienței trebuie să-l provocăm, și atunci el caută să execute orice ordine a le noastre cât mai bine spre a ne satisfacă.

Deci din cele văzută până aici, cunoașterea individualității este de o mare necesitate. Dacă vom cunoaște individualitățile copiilor prin mijloacele cele mai eficace, atunci vom fi în stare prin mijlocirea educației să ajungem dela individualități la personalități de care astăzi societate are mare nevoie. Dacă se vor respecta individualitățile spre a nu se ajunge la uniformizarea lor, atunci orice individ care va fi pus într-un centru de conducere în societate omenirii, nu se va plângă că și-a grăbit cariera, ci va munci în continuă cu mult pregeț și dragoste.

Dacă individualitățile vor fi cunoscute și respectate în cea mai mare măsură desigur că nici una din ele prin mijlocirea bunei educații nu va rămânea mai prejos de epitetul personalității.

Astăzi se cer personalități cu forțe morale mari, se cer caractere căci a zis cineva: Luați aminte că mai mult decât talentele, caracterele influențează asupra unui popor și numai personalitățile cu forțe morale mari îl măntue de învingere și de pierdere.

J. J. Rousseau prin celebrul „motto”, ne spune: Studiați-vă mai bine copiii căci cu siguranță să nu-i curoașteți.

Cunoașterea individualității ca problemă de actualele se impune ca o necisitate.

J) In legătură cu educația națională.

Rolul cel mai înalt, cel mai nobil într-o democrație care se naște e al institutorului primar, cel atât de sărac, de dispusuit, care are sarcina să instruiască pe cei umili să facă din ei viitori cetățeni fericiți, «cei ce vor zidi ceteata dreptăței și a păcii». Acestea sunt cuvintele marii romancier Zola, despre învățător.

Și cu drept cuvânt cea mai frumoasă și mai nobilă carieră, din punct de vedere umanitar, e aceea de învățător. Viitorul țării noastre este în mâinile învățătorului, nimenei nu poate contesta aceasta, căci în modul cum sunt pregătiți viitorii cetățeni depinde soarta neamului.

Invățătorul trebuie să fie idealist. În mintea sa trebuie să-și creze necontenit imaginea viitorului cetățean, care trebuie să fie «Român» în adevăratul înțeles al cuvântului. Întă urmărită de învățător va fi deci să formeze buni români, cari să știe a se jefui pentru patrie. Fără o bună pregătire națională ne expunem atâtitor întâmplări neprevăzute.

Istoria omenirii e plină de dovezi că acele popoare cari s-au jefuit mai mult, cari au fost mai bine pregărite din punct de vedere național, au progresat în toate domeniile eșind totdeauna învingătoare și putând astfel merge cu pași repezi spre civilizație, iar acele cari n'au facut jefu pentru patria și neamul lor au decăzut în decursul vremurilor.

Pcpoarele la care conștiința națională este destul de bine înrădăcinată nu pot fi subjugate. Mai bine de 1000 ani Ungurii au căutat să întunceze conștiința națională a Românilor din Ardeal utilizând toate mijloacele de eari este capabil un popor barbar și cu toate acestea n'au reușit. Dar Români din Bucovina și Basarabia. Acești frați erau aşa de conștienți de naționalitatea lor încât la 1918 au rupt lanțurile sclaviei strigând: Destul! E deajuns căt am suferit!

Totuși o parte din Români, cu tot strigătul lor, au

rămas încă sub dominațiune străină și aceștia sunt Români din Valea Timocului și cei din Macedonia. Cu toate acestea lupta lor nu va înceta până când visul milenar nu va fi înplinit. Mă mândresc că fac parte dintr-acești Români cari și-au impus portul și obiceiurile celor ce î-au subjugat. Cu toate împările și persecuțiunile suferite, acești frați nu și-au pierdut naționalitatea, ba din contra conștiința națională atât de înfiripată în sufletele lor le-a dat țaria să reziste tuturor tendințelor de desnaționalizarea lor.

Astăzi mai mult ca oricând suntem dușmaniți de vecini și, noi învățători datori suntem să menținem sentimentul național în continuă înflorire spre a nu le cădea pradă și a încuraja, în viitor, pe frații ce încă sufăr.

Sentimentul național nu trebuie scăpat din vedere nici-o clipă, în orice moment, în orice împrejurare, datori suntem să alimentăm acest sentiment, să-l ținem în continuă dezvoltare în sufletele micuților ce mai ie vor ridica România la rangul ce i se cuvine în Europa. Însăși ma-rele Spiru Haret a fost pătruns de acest adevăr, căci se adresează corpului didactic astfel: «Căutați a face pe copii să prețuiască evenimentele mari ale istoriei noastre mai mult decât pe acelea din istoria altor popoare, să se convingă că strămoșii lor au fost eroii ce s-au luptat și și-au vărsat sângele, ca să conserve țara care-i adăpostește astăzi, redeșteptați în inima lor, acea aprinsă iubire de țară, pe care și ei trebuie să o aibă ca urmași ai acestor mari eroi. Siliște-vă și convinge că țara lor e cea mai bună țară, că neamul lor este cel mai viteaz, cel mai nobil, cel mai energetic din toate neamurile. Nu vă temeți că veți cădea în exces pe calea aceasta, oricât de departe veți merge, cu atât mai bine va fi Căutați încă a face să intre adânc în mintea tinerilor că epoca, în care trăim, este una din cele mai mari din istoria noastră.

Iar Dr. G. G. Antonescu, profesor universitar, în conferință ținută la 27 Aprilie a. c. la Societatea Tinerimea Română, recomandă o școală formativ organicistă, o educație socială, național organicistă în slujba căreia „ar

trebuie pusă nu numai educația morală — prin cultivarea eroismului — dar și cea intelectuală, estetică și religioasă¹⁾. D-șa constată că unii oameni de școală caută «a acorda preponderență în educația socială unui spirit umanitarist internaționalist și pacifist»²⁾, apoi conchide «că după cum în cadrul unei națiuni fiecare individ trebuie să fie liber să-și desvolte propria sa naționalitate, tot astfel în cadrul omenirei întregi trebuie să respectăm individualitatea etnică a popoarelor»³⁾. Pacifistii dând preponderență în educație spiritului internaționalist, aduc în favoarea acestei idei existența societății națiunilor. Dar D-l profesor Antonescu constată că Soc. Națiunilor «este o realitate în ce privește persoanele ce o constituie, localul în care se întunesc, bugetul pe care-l cheltuiesc și discursurile pe care le rostesc, dar în ce privește măsurile efective și sancțiunile pentru înlăturarea conflictelor armate, Soc. Națiunilor, este sau o ficțiune, sau un stupefiant menit să adoarmă conștiința Națională a popoarelor mici «cu interese limitate» în favoarea celor mari cu interese nelimite. Realitățile pe care să sprijină naționaliștii noștri când cer o educație cu colorit național sunt: Pedeoparte felul cum înțeleg alte popoare să-și pregătească tineretul (Italia fascistă, Rusia Sovietică), iar pe de altă parte faptele care se petrec în jurul nostru»⁴⁾. Între altele citează «Liga pentru integritatea Ungariei». Într'una din broșurile publicate de această ligă și îscălită de Alex. Potho» stă scris: «Ungaria va ridica armeie și va pune în pericol pacea europeană spre a recucerî frontierele sale istorice și geografice». «Tot această ligă publică hărți, medalii, manifeste și chiar polițe pe care se află imprimat: No! No! Never! (nu, nu, niciodată). Iar într'un manual de retorică se găsește și pasajul următor dintr'un discurs al lui Appony: «Jubesc patria întregită. În inima mea nuăi sfâșiată. Această pace nedreaptă, care ne apasă, e datorită unei enorme greșeli. Chestia organizării Europei Centrale se va pune iarăși».

1) Rev. gen. a Iuv. No. 5/930.

2) Idem. 3) Idem. 4) Idem.

«În cartea de aritmetică a profesorului Merey, problema No. 106 relativ la populația județelor Ciuc, Trei-Scaune și Odorhei din Ardealul românesc pune elevilor întrebarea: «Răspunde, care e totalul populației ce se găsește azi sub dominație străină în teritoriile dela est ocupate provisoriu de Români?».

Atât Francezii cât și Germanii caută să desvolte conștiința națională în copii, cultul pentru patria lor și a se mândri de numele *ce-l* poartă. Lavisson în cărțile sale de cursul primar scrie: «Suferințele trecutului ne învață că nu trebuie să iubim pe aceia care ne urăsc că înainte de toate și mai presus de orice cătă să ne iubim Franța, patria noastră scumpă și apoi umanitatea»⁵⁾.

Și dacă astfel înțeleg toate neamurile să-și facă educația tineretului, dacă marii pedagogi ai neamului nostru n-au indicat și ne indică calea spre conștiința națională pentru formarea viitorilor cetățeni, noi dascălii nu avem dreptul să adoptăm altă atitudine decât aceea pe care ne-o indică conștiința noastră națională, să urmăm calea pe care ne-o desemnează cei mai proeminienți reprezentanți ai naționalității române, geniile naționalității noastre,

Mijloacele pentru desăvârșirea scopului educației naționale sunt numeroase. În linii generale voi expune aici numai câteva din aceste mijloace.

1) Lecțiile de istorie. Aceste lecții sunt cele mai frumoase și cele mai atrăgătoare. Știut este cât de mult impresionează pe copil o povestire frumoasă și sugestivă. În momentele acelea copilul trăește și simte ceace aude și principalul într-o lecție de istorie este tocmai să-i atingă coardele sufletești cepilului, căci numai astfel impresiile se vor săpa adânc în sufletul său. Istoria ne dovedește nobilitatea poporului român, jertfele pe care le-a făcut strămoșii noștri pentru a ne «conserve patria», vitejia și energia poporului, frumosul port național, dragostea strămoșilor pentru patrie. Odată copilul patrunz de adevărul istoric, în sufletul său involuntar se va desvolta în maximă proporție, dragoste, pietatea și admirația față de cei

⁵⁾ Idem. 6) Rev. Jen. a inv. No. 8/928.

dispăruiți cari au știut să ne păstreze o țară de frumoasă și bogată. Tot aici trebuie să reamintesc și sărbătorile naționale. Dacă aceste sărbători (24 Ianuarie, 10 Mai, Ziua Eroilor) se desfășoară cu toată solemnitatea cuvenită, serbare cu cântece și poezii patriotice, conferințe, făcându-se cunoscute marile jertfe pe care le-a făcut, înălțându-ne deci cu gândul la faptele mărețe din trecut, elevul și întreaga adunare va prețui și va căuta să păstreze prin cinste și muncă ceace am moștenit.

2. Geografia. Numeroasele bogății și frumusețele României va trezi sentimentul de dragoste și de mândrie că trăim într-o țară binecuvântată de Dumnezeu și cu prețul vieții noastre nu vom lăsa să ne-zo ciuntească.

„La noi sunt codrii verzi de brad
Și câmpurile de mătăsă,
La noi atâțea fluturi sunt . . .

Privighetori din alte țări
Viu Doina să ne asculte . . .

Pe boltă sus e mai aprins
La noi bătrânuș soare . . .

(Oct. Goga)

3. Limba română. Să căutăm a scoate în evidență frumusețea limbii noastre, origina ei nobila:

„Ginta latină e regină
Într'a-le lumii ginte mari;
Ea poartă în fruntea o stea divină
Lucind prin timpii seculari . . .

(V. Alexandri)

Ce frumuseță se cuprinde în această poezie, cătă simțire, căt e de înălțatoare! N'ar trebui să lipsească din nicio carte. Dar în poezie „Miorița,” cătă bopătie de expresii divine! și multe poezii sunt, cărora scoțându-le în evidență frumusețea, nu se poate ca să nu-ți trezească în suflet acea admirație și măngâere plăcută cărcia nu te poți opune, sufletu-ți este purtat de undele melodii dulci, căci

„Limba noastră-i o comoară,
În adâncuri infundată,
Un șirag de piatră râră,
Pe moie revârsată”...

(Mateevici)

4. Excursiunile școlare. Să vizităm cu elevii localitățile istorice unde se evoacă amintirea trecutului, eroii neamului să-i scoatem în evidență în toată strălucirea lor.

Să desvoltăm în elev respectul și pietatea față de cei dispăruti, căci la vederea ruinelor impresia va fi cu atât mai puternică.

Să desvoltăm gustul a colecta lucruri vechi (monede, diferite unele și lucruri) care să amintească epociile de vitejje prin care a trecut neamul nostru, iar folosul va fi dublu, căci astfel ne vom complecta și mari muzeul școlar cu lucruri strămoșești la vederea cărora vom trezări de emoție mai târziu. Muzeul școlar este un mijloc de a menține în continuă proeminență epociile, eroii și faptele trecutului, respectul, pietatea și iubirea de toate acestea.

Pentruca impresiile să fie mai adânc săpate, în sufletul copiilor, la locurile istorice îi vom provoca să cânte și să spună poezii petriotice, care au un mare efect asupra sufletului copilului, ce este atât de sensibil, prin evocarea trecutului și cântarea vitejiei strămoșești.

In afara de aceasta excursiile școlare mai au și însemnatate geografică. În excursie elevul vine în contact direct cu frumusețile naturii țării noastre. În mijlocul padurilor și prin întinsele câmpii să cântăm și să admirăm cu elevii frumusețea cu care Dumnezeu ne-a binecuvântat scumpa noastră Românie. Aici în mijlocul naturii poezii citate mai sus și încă multe altele vor lua proporții fantastice în sufletul copiilor și implicit dragostea de pământ, neam, graiu, port și tot ce este românesc.

Cum accastea ar fi ocaziunile cele mai numeroase când putem contribui mult la desvoltarea conștiinței naționale în șc. primară. Bineînțeles că avem destule oca-

ziuni tot în acest scop, pentru instruirea tineretului, cum ar fi sezătoările școlare, cursurile de adulți, etc.

Orice învățător cu dragoste de țară poate contribui enorm de mult la ridicarea prestigiului neamului său, căci virtutea cea mai înaltă este iubirea de patrie și neam.

GHE. ANGHELESCU
Inv. Codreni Soroca

Pagina Revizoratului

T A B L O U L

de transferările efectuate în județul Soroca, în învățământul Primar, pe data de 1 Septembrie 1930, aprobat cu ordinul Serviciului Învățământului de pe lângă Directoratul Regional III Chișinău No. 15153 din 11 Iunie 1930.

- 1. Caldare Teodor dela școala Baroncea la școala Schineni postul I, 2. Stăver Mihail dela școala Elizabeta la școala Schineni postul VI, 3. Scîmorovschi Ana dela școala Tărigrad b la școala Șepeteliți postul IV, 4. Cuțulab Ion dela școala Popești-sus la șc. Volovița postul II, 5. Marcuie Nichifor dela școala Scăeni la șc. Trifăuți postul IV, 6. Madonici Ion dela școala Briceva la școala Cosați postul III, 7. Boelincea Vasile dela școala Mereșeuca la școala Otaci târg postul I, 8. Taga Eftimie, dela școala Șolcani la școala Otaci târg postul III, 9. Munteanu Nina dela școala Visoca la școala Rublenița postul I, 10. Popovschi Gavril dela școala Rediu la școala Rublenița postul III, 11. Muscînschi Olga dela școala Cotiugeni Mari la școala Irajila postul V, 12. Cuțulab Dumitru dela școala Nicorești la școala Popești de Sus p. II, 13. Spoială Anton dela șc. ală Șepeteliți la școala Cerepeau p. I, 14. Șincariuc Teodor dela școala Dondosani-sat la școala Hristici postul I, 15. Șincariuc Agripini dela școala Dondosani-sat la școala Hristici postul II, 16. Popovschi Jacob dela școala Grânăuți la școala Hristici postul IV, 17. Jantovanu Alexei dela șco-

la Cainari-Vechi la școala Baxani postul II, 18. Namalovan Gheorghe dela școala Cobâlea-Nouă la școala Vadu-Rașcu postul IV, 19. Belinschi Ecaterina dela școala Bahrinești la școala Mărcolești-colonie postul V, 20. Tau Alexandra dela școala Slobozia-Dobrușa la școala Cotiugeni-Mari, postul III, 21. Boiceu Iacob dela școala Cernoleuca la școala Paustova postul I 22. Loghin Eugenia dela școala Cerepcău la școala Florești-sat postul IV, 23. Jabencu Olga dela școala Peiana la școala Jabca postul IV, 24. Pavelcu Ion dela școala Cernița la școala Jabca postul IV, 25. Cveatcovschi Elena dela școala Rediu la școala Racovăț posful IV, 26. Sacara Alexandru dela școala Teleșăuca-Nouă la școala Teleșăuca-Veche postul I, 27. Balta Alexe dela școala Teleșăuca-Veche la școala Arionești postul I, 28. Vieru Vladimir dela școala Vasiicău la școala Zăstânea II postul I, 29. Martânovschi Olga de'a școala Ruseni la școala Rujnița postul IV, 30. Galușin-schi Alex dela școala Cerlina la școala Lencăuți postul III, 31. Bădin Sofia dela școala Jabca la școala Sânătăuca b. p stul IV, 32. Gherman Eufimie dela școala Rughi la școala Samoileuca postul I, 33. Bârlădeanu Ilarion dela școala Chetrosu la școala Cotova postul-III, 34. Ganea Valentina dela școala Climăuți la școala Târnova postul IV, 35. Secara Vasile dela școala Șalvirii-Nci la școala Țgura postul IV, 36. Sacara Eugenie dela școala Cotova la școala Țgura postul II, 37. Oțel Maria dela școala Cremenciuc la școala Ghizdita postul II, 38. Oțel Ion dela școala Cremenciuc la școala Ghizdita postul I, 39. Avenarius Olga dela școala Baroneea la școala Nadușita f. p. I, 40. Flocaru Sofia dela școala Nadușita f. la școala Nadușita b. postul III, 41. Iurcișin Ion dela școala Moșana la școala Briceni postul I, 42. Popescu Eufimie dela școala Bobulești la școala Gura-Căinari p:stul I, 43. Cveatcovschi Teodosie dela școala Cușmirca la școala Rediu postul I, 44. Cveatcovschi Maria dela școala Cunicea la școala Rediu postul II, 45. Topor Arefie dela școala Moara-Nouă la Rediu postul III, 46. Vescu Isidor dela școala Rediu la școala Cușmirca postul VI, 47. Mironov Alexandru dela școala Sl. Vorâncău la școala Vasilecău p. II, 48. Bârlădeanu Euseviu dela șc.

Cobalea-Nouă la școala Vasilecu postul III, 49. Bucătaru Valen-
tina dela șc. Nadusita b la școala Baroneei postul II, 50. Zgar-
dan Atanasiu dela școala Izvoarele la școala Trifănești p. III,
51. Marcic Eliel dela școala Otaci-Lârg la școala Crișeauți
postul V, 52. Simionchi Ctin dela școala Bobocii-Vechi la șc.
Dominteni postul II, 53. Ciobanu Ctin dela școala Târnova la
școala Tau Postul V, 54. Mineiuna S. fia dela școala Slobozia-
Vorâncu la școala Zaluceni p. II, 55. Ciobanu Mihail dela școala
Zgura la școala Botroșeni p. I, 56. Josanu Mihail dela școală Șuri
la școala Chetrosu postul III, 57. Banaru Andrei dela școala Ma-
careuca la școala Cosăuți-Noi postul I, 58. Romanciu Ion dela
școala Cosăuți-Noi la școala Macareuca postul I, 59. Otel Ecaterini
dela școală Cremenciuc la școală Șuri f. postul I, 60. Ba-
cusechi Haletechi-Lidia dela școala jud. Hotiv la școala Dângeni
postul II, 61. Saptețrați-Namalovan Teodosie dela școala jud. Or-
hei la școala Salcea postul II, 62. Hiu Gheorghe dela școala
jud. Hotiv la școala Cremenciuc postul IV, 63. Forescu Natalia
dela școală jud. Tighina la școala Lunga postul III, 64. Capaciu-
schicărlar Ana dela școala jud. Ilfov la școala Șoileanu postul III,
65. Iacob Gulea dela școala jud. Bâlci la școala Frasin p. IV,
66. Codreanu Mirtoanu dela școala jud. Bâlci la școala Țetănești
postul III, 67. Cicor Sultan dela școala jud. Bâlci la școala Moa-
ra-Nouă postul IV, 68. Burlacu Mardare dela școala jud. Bâlci la
școala Sergheestii postul I, 69. Buga Ilarion dela școala jud. Bâlci
la școala Rughii postul I, 70. Oacea Dimitrie dela școala județul
Bâlci la școala Parcanti postul III.

ORAȘUL SOROȚĂ

1. Rusnic Maria dela școala Cuncica-grăd. la școala-grăd.
Nr. 2 Soroca, 2. Cătăin Maria dela școala Biserăuca la școala
de fete Nr. 1 Soroca, 3. Lupășeu Gheorghe dela școala Tau la
școala Nr. 3 postul II, 4. Lupășeu Ana dela școala Tau la școala
la Biserăuca nr. IV, 5. Stefanovici Grigorie dela școala or. Bâlci
la școala Soroca Nr. 3 postul I.

Prin Inaltul Decret Regal N.º 1785/930, înreg. la noi sub N.º 5058/930 se acordă numirea cu titlul definitiv în învățământul primar pe ziua de 1 Ianuarie 1931 învățătorilor reușiți la examenul de defenitivat, ținut în Aprilie 1930 la Școala Normală de Învățători din Soroca și anume:

1.	Potoroacă Ion dela şe. Cuhureşti jud. Soroca	cu media	9,72
2.	Maximciuc Anatolie dela școala Cot jud. Soroca	cu ..	8,72
3.	Bezmen Natalia dela școala Cobâlea jud. Soroca	cu ..	8,56
4.	Sărghie Sava dela școala Frumușica	8,50
5.	Irodoiu Atanasie dela șc. Vertujeni jud. Soroca	8,44
6.	Simiatânschi Simion dela şo. Alexeeni	8,39
7.	Oțel Ecaterina dela șc. Cremenciuc	8,33
8.	Bejenaru Stefan dela șc. Dumbrăveni	8,22
9.	Căldare Theodor dela șc. Baroncea	8,22
10.	Pașcaru Alexandra Egoreni	8,22
11.	Costețchi Vera Varvareni	8,11
12.	Coropcianu Maria Moara-Nouă	8,11
13.	Loghinescu Grigore .. Domulujeni	8,11
14.	Manea Teofil Tarigrad	8,11
15.	Ploșnița Mihail Vascăuți	8,11
16.	Amorariței Eremia dela șc. Poiana-Cuineceia j. Soroca	cu m.	8,06
17.	Cioaianu Theodor Rublenița jud. Soroca	cu media	8,06
18.	Olenicu Mitrana dela școala jud. Romanați	8,06
19.	Spinei Maria dela școala Frumușica jud. Soroca	8,06
20.	Harbur Iulita Cobâlea-Nouă j. Soroca	8,00
21.	Mătu Salomia dela școala Frasin jud. Soroca	8,00
22.	Popazu Ion dela școala Tolocănești j.	8,00
23.	Topor Aremie dela șc. Moara-Nouă	8,00
24.	Frunza Serafima dela șc. Bădiceni j.	7,94
25.	Stratan Grigore dela șc. Elisabeta j.	7,94
26.	Ciobanu Maria dela șc. Tau j.	7,89
27.	Cramar Maria dela șc. Pohoarne j.	7,89
28.	Leșanu Chiril dela șc. Trifăuți jud.	7,89
29.	Prandetechi Nina dela șc. Hărtop j.	7,89

30. Vrancianu Teodor dela șc. Dărcăuți jud. Soroca cu media	7,89
31. Guja Vasile dela școala Pohoarna jud. Soroca cu media	7,78
32. Harbur Simion dela șc Cobâlea-Nouă j. Soroca ..	7,72
33. Burduja Ion dela scoala Chirileni jud. Soroca ..	7,67
34. Ciobanu Olga dela șc. Vasilcău jud. Soroca ..	7,67
35. Ciobotarencu Al-x. dela șc. Dărcăuți jud. Soroca ..	7,67
36. Izvoreanu Axentie dela șc. Popești-de-Jos j. Soroca ..	7,67
37. Nevinglovschi Conon dela șc. Suearca jud. Soroca ..	7,67
38. Vescu Isidor dela șc. Rediu Cereșnovăț jud. Soroca ..	7,67
39. Domentie Vasile dela școala Holoșnița jud. Soroca ..	7,50
40. Hrtetu Grigore dela școala Popești jud. Soroca cu media	7,44
41. Muscinschi Vasile dela șc. Zărojeni j. Soroca ..	7,44
42. Popovici Nicolae dela școala Rughi j. Soroca ..	7,44
43. Rusu Alexandru dela școala Baroncea j. Soroca ..	7,44
44. Tafuni Procopie dela școala Lunga jud. Soroca ..	7,44
45. Cobet Pantelimon dela șc. Coșärnița jud. Soroca ..	7,39
46. Melnic Gavril dela școala Climăuți jud. Soroca ..	7,39
47. Otel Ana dela școala Arionești județul Soroca ..	7,39
48. Sacara Petru dela șc. Șalvirii-Vechi jud. Soroca ..	7,39
49. Ulmanet Ion .. Crisăuți jud. Soroca ..	7,39
50. Antoncvici D-tru dela șc. Nicolaeni j. Soroca ..	7,33
51. Coțagă Nichita dela școala Vădeni jud. Soroca ..	7,33
52. Ganea Simion dela școala Târnova jud. Soroca ..	7,33
53. Muscinschi Gurie dela șc. Prajila jud. Soroca ..	7,33
54. Somacu Andrei dela șc. Izvoare jud. Soroca ..	7,33
55. Voleanschi Istru dela șc. Ghica-Vodă j. Soroca ..	7,33
56. Sevacov Grigore dela șc. Cunicea jud. Soroca ..	7,28
57. Troia Ecaterina dela șc. Vadu-Rașcu No. 3 j. Soroca ..	7,22
58. Flocosu Grigore dela șc. Nadușita jud. Soroca ..	7,11
59. Guja Eustin dela școala Văscăuți jud. Soroca ..	7,11
60. Sacara Alexandru dela șc. Teleșauca-Neuă j. Soroca ..	7,11
61. Dragalin Sebastian dela șc. Șolcan jud. Soroca cu media	7,06
62. Bolgar Maria dela școala Climăuți jud. Soroca ..	7,00
63. Bradu Dormidont dela șc. Rujnița jud. Soroca ..	7,00
64. Ioncu Elisabeta dela șc. Șestaci-gr. j. Soroca ..	7,00

65. Mihailov Theodor dela școala Rujnița j. Soroca	7,00
66. Scortescu Vasile dela școala Baroncea j. Soroca	7,00
67. Simiucescu Cătin dela șc. Bulboacii-Vechi j. Soroca	7,00
68. Sfârnei Anton dela șc. Scăeni-Sus iud. Soroca cu	7,00

Potrivir ordinului circular No. 190884/930, al Serviciului Invățământului Chișinău și faptu'ui că intre Preot și învățător trebuie să existe o strânsă legătură, iar raporturile între ei trebuie să fie cele mai cordiale, apelăm către întreg Cörpul Didactic din județul Soroca de atrăi cu preoții în cele mai bune sentimente și de a lucra umăr la umăr, ambii având acelaș fel, ridicarea satelor.

Invățătorii înaintați gr. II, cari la 1 Octombrie a. c. împlinesc stagiul de 6 ani de funcționare cu acest titlu în invățământul primar și cari îndeplinesc cerințele art. 231 din reg. pentru aplicarea Legii invățământului primar, pot cere inspecție specială pentru a fi înaintați la gr. I.

Candidații, doritori de a fi înaintați la acest grad, vor adresa cereri Revizoratului Școlar Soroca până la 1 Octombrie 1930. Cererea va fi însoțită de un memoriu despre activitatea lor în școală, în afară de școală, distincțiunile și recompensele obținute în timpul stagiului de 6 ani precum și toate copiile de pe procese verbale de inspecții din stagiul menționat.

Subrevizor școlar ad-tiv ION V. CUTULAB

Banca Corpului Didactic „PROGRESUL“ din Județul Soroca

Darea de seamă

pe luna Iunie 1930.

Denumirea conturilor	Solduri din 1929	Rulamentul în 1930				Solduri la 1 Iulie 1930
		DEBIT	CREDIT	Luna curentă	Dată începutul anului	
ACTIV						
Cassa	21691184808	6915792	1239704	6892345		25616
Sum. la Inst. de credit	566599	—	1950000	970000	2461599	55000
Imprumuturi acordate	2420598	705100	3596397	113022	260233	3414663
" " plătite	—	—	437	—	—	437
Averea mobilă	175757	255089	263432	—	93524	345605
Avansuri	10307	10379	—	—	—	10379
Impozite	—	10373	72101	—	—	72101
	3165124	2166577	12812898	2322726	12049800	3928222
PASIV						
Capital social	2186700	1900	116500	2400	355600	2425800
Taxa de inscriere	—	—	—	—	840	840
Fond de rezerva	10972	—	—	—	15568	26540
> ajutor	16979	—	18600	—	31137	30116
> construcție	—	—	—	—	45000	45000
Depuneri	725481	254050	670238	53634	884315	939558
Sumele tranzacționate	14276	—	70472	—	89899	33703
Cassa de aj. reciproc	94084	1783	117039	1420	200680	177725
Dobânzi pe a. c.	24927	202	2990	37942	210851	232788
> a. v.	—	—	—	6390	16152	16152
Profit net din 1929	91705	—	91705	—	—	—
	3165124	257935	1086944	101786	1850047	3928222
	2424517	13896842	2424512	13896842		

Contabil T. DOLGHI

Diverse.

Se aduce la cunoștință membrilor băncii că la acordarea împrumuturilor în anul 1929, $\frac{1}{2}$ % s'au reținut numai pe timpul până la 1 Ianuarie 1930. La cei cari au luat în anul curent noul împrumut, $\frac{1}{2}$ %, necompleteate pentru împrumutul precedent, s'a reținut la eliberarea acestui nou împrumut, iar la cei cari în anul acesta nu s'au împrumutat, și deci $\frac{1}{2}$ % necompleteate nu s'achită, se vor reține prin state în luniile Septembrie sau Octombrie.

D-nii învățători cari vor da declarație la înscrierea în casă de ajutor reciproc, și la care (în caz de bănuială despre sanatate) conform statutului casei se va cere certificat medical, eliberat de către medicul din oraș Soroca, recomandat de Consiliul șde Administrație

Asociația noastră având grija de a înleși procurararea manualelor și rechizitelor pentru școlile primare din județi a luat măsuri ca în cel mai scurt timp să se aprovizioneze libraria Corpului Didactic cu toate cele necesare pentru anul 1930 – 1931. D-nii învățători sunt rugați a ne comunica de urgență tabloul tabloul manualelor și numărul necesar de fiecare școală pentru anul școlar viitor.

Membrii băncii și mai ales casei de ajutor sunt rugați să ne anunțe despre schimbarea locuinței, când sunt transferați sau detașați la altă școală, ca să nu-i scăpăm din vedere la reținerile prin state, iar deșoarele învățătoare, în casă de casatorie, despre schimbarea situației familiare.

Aducem la cunoștința celor nereuși la examenul de capacitate că asociația noastră a intervenit la Ministerul Instrucțiunii spre a se aproba o nouă sesiune în toamnă.

Se amintește d-lor învățători pentru a 3-ia și a ultima oară, să se grăbească cu trimiterea Asociației declarațiilor pentru restituirea banilor reținuți pentru sanatoriu.

Dominului Popovici, directorul
politicii Solca Bucovin
pentru d-l D. Suveica

D- lui

~~Horia Stoenescu~~
~~Scoala Comună Solca~~
~~Dic de politie Popovici~~
~~oficial~~

~~Iud. Sighetu Marmației~~
~~Bucovina~~

Titlu *Solidaritatea*
Subiect *Reviste pedagogice din Basarabia;*
Corp didactic;
Învățământ școlar - Basarabia;
Pedagogie - Basarabia;
Educație;
Literatura română

Descriere *"Solidaritatea" (1923-1940; 1942-1944). Buletin al Asociatiei tiei Invatatorilor, sectia județului Soroca. Apare lunar din 14 ianuarie 1923 pînă în 1940. Din februarie 1923 apare cu subtitlu "Organ al Asociatiei Invatatorilor din județul Soroca", iar din 1932 apare cu subtitlu "Organul Asociatiei Corpului Didactic din județul Soroca". Este unica publicație pedagogica care își reia apariția în anii razboiului, editindu-se lunar din 1942 pînă în 1944. Revista acorda o mare atenție prestigiului invatatorului în școală și societate, precum și obligativitatii invatamintului, programelor scolare și perfecționării lor continue. Acest număr nu este complet, conține tabele, poate fi consultat fizic.*

Editor *Biblioteca Națională a Republicii Moldova*
Contribuitor *Gasca, G. (fond.);*
Secara, Vasile (red.);
Iov, Dumitru (red.)

Data *2009*
Tip *Text/Periodice vechi*
Format *text/xml;*
image/tiff

Sursă *Solidaritatea: Organul Asociatiei Corpului Didactic din județul Soroca.- Soroca: Tipografia "P. Litvac", 1930.- An. 7, Nr.6-7.- Iun. - Iul.- 32 p.*

Limbă *ro*
Acoptare *Sec.20;*
Basarabia

Drepturi *Document cu acces liber*